

НАРЕДБА № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух

Издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 58 от 30.07.2010 г., в сила от 30.07.2010 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Тази наредба урежда:

1. установяването на норми за нивата (концентрациите) на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици (ФПЧ), олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух;

2. установяването на алармени прагове за серен диоксид, азотен диоксид и озон, както и информационен праг за озон;

3. установяването на единни методи и критерии за оценка на нивата на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, включително регистрирането, обработката и съхранението на резултатите и данните от извършената оценка съгласно Наредба № 7 от 1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (ДВ, бр. 45 от 1999 г.);

4. подобряването на качеството на атмосферния въздух (КАВ) в районите, в които е налице превишаване на установените норми по т. 1, и поддържането му в останалите райони, включително намаляването на нивата на озон в атмосферния въздух чрез договарянето и прилагането на трансгранични мерки за целта;

5. предоставянето на населението на съответна информация за нивата на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, вкл. осигуряването на обществен достъп до нея, съгласно чл. 23 от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ).

(2) Нормите и праговете по ал. 1, т. 1 и 2 се установяват с оглед избягване, предотвратяване или ограничаване на свързаните с тези замърсители вредни въздействия върху човешкото здраве и/или околната среда в нейната цялост.

Чл. 2. Нормите и праговете за газообразните замърсители по чл. 1, ал. 1, т. 1 и 2 се определят като маса, съдържаща се в един кубически метър въздух при нормални условия (температура 293 °К и налягане 101,3 кПа), съгласно чл. 4, ал. 3 ЗЧАВ.

Глава втора НОРМИ ЗА НИВАТА НА СЕРЕН ДИОКСИД, АЗОТЕН ДИОКСИД, ФПЧ, ОЛОВО, БЕНЗЕН И ВЪГЛЕРОДЕН ОКСИД В АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Чл. 3. (1) Нормите за серен диоксид, азотен диоксид, азотни оксиди, ФПЧ (ФПЧ10 и ФПЧ2,5), олово, бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух се определят съгласно приложение № 1.

(2) Допустимите отклонения от нормите по ал. 1 се определят съгласно колона 4 на таблица 2 от раздел II на приложение № 1 и в съответствие с чл. 36, ал. 2.

Чл. 4. (1) Алармените прагове за серен диоксид и азотен диоксид и превишенията им са определени в приложение № 2.

(2) При превишаване на алармените прагове по ал. 1 в даден район компетентните органи съгласно чл. 19 ЗЧАВ предприемат необходимите мерки за своевременно предоставяне на засегнатото население на съответната информация съгласно раздел IV на приложение № 16.

Глава трета

НОРМИ ЗА НИВАТА НА ОЗОН В АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Чл. 5. Нормите за съдържание на озон в атмосферния въздух, които следва да бъдат достигнати и поддържани в краткосрочен план, наричани по-нататък краткосрочни целеви норми (КЦН), се определят съгласно раздел II на приложение № 3.

Чл. 6. Нормите за съдържание на озон в атмосферния въздух, които следва да бъдат достигнати и поддържани в дългосрочен план, наричани по-нататък дългосрочни целеви норми (ДЦН), се определят съгласно раздел III на приложение № 3.

Чл. 7. Нормите по чл. 5 и 6 се прилагат в съответствие с изискванията на раздел I на приложение № 3.

Чл. 8. (1) Информационният и аларменият праг за нивата на озон в атмосферния въздух се определят съгласно приложение № 4.

(2) При установено или прогнозирано превишаване на даден праг по ал. 1 в даден район компетентните органи съгласно чл. 19 ЗЧАВ предприемат необходимите мерки за своевременно предоставяне на засегнатото население на съответната информация съгласно раздел IV на приложение № 16.

Глава четвърта

ОЦЕНКА НА НИВАТА НА СЕРЕН ДИОКСИД, АЗОТЕН ДИОКСИД, ФПЧ, ОЛОВО, БЕНЗЕН И ВЪГЛЕРОДЕН ОКСИД В АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Чл. 9. (1) Горните и долните оценъчни прагове за нивата на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ, олово, бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух са определени в раздел I на приложение № 5.

(2) Районите (в т.ч. агломерациите) за оценка и управление (РОУ) на КАВ се разпределят (класифицират) в съответствие с установените в резултат на оценката превишения на оценъчните прагове.

(3) Границите на районите по ал. 2 се определят и утвърждават от министъра на околната среда и водите.

(4) Разпределението на РОУ се преразглежда не по-малко от един път на всеки пет години в съответствие с изискванията на раздел II на приложение № 5.

(5) Разпределението на РОУ се преразглежда и преди изтичане на срока по ал. 4 в случаите на настъпили значителни изменения на дейностите, водещи до промяна на нивата на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ, олово, бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух.

Чл. 10. (1) Оценката на КАВ чрез постоянни измервания за определяне нивата на съответните замърсители е задължителна в следните райони:

1. агломерации съгласно определението по § 1, т. 13 на допълнителните разпоредби;
2. райони, в които нивата на замърсителите превишават горните оценъчни прагове.

(2) В районите, в които нивата на замърсителите не превишават съответните горни оценъчни прагове, оценката на КАВ се извършва чрез комбинация от постоянни измервания и дисперсионно моделиране и/или

индикативни измервания.

(3) В районите, в които нивата на замърсителите не превишават съответните долни оценъчни прагове, оценката на КАВ е достатъчно да се извършва само чрез дисперсионно моделиране и/или инвентаризация на емисиите и други представителни методи за определяне нивата на замърсителите в тях.

(4) Оценката на КАВ в районите по ал. 1 може да бъде допълвана чрез дисперсионно моделиране и/или индикативни измервания за определяне нивата на замърсителите в тях.

Чл. 11. Точките за вземане на проби при измерванията за определяне на нивата на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ, олово, бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух се разполагат при спазване на условията, посочени в приложение № 6.

Чл. 12. (1) Минималният брой пунктове за мониторинг (ПМ) на нивата на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ, олово, бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух чрез постоянни измервания в рамките на даден РОУ на КАВ се определя съгласно приложение № 7.

(2) В случаите, когато извършваните постоянни измервания са единствен източник на данни за нивата на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ, олово, бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух в даден РОУ, необходимият брой точки за вземане на проби за всеки от замърсителите е не по-малък от минималния брой, определен съгласно приложение № 7.

Чл. 13. В РОУ по чл. 12, ал. 1, в които резултатите и данните от измерванията се допълват с такива, получени чрез други методи за оценка (инвентаризация на емисиите, дисперсионно моделиране и/или индикативни измервания), минималният брой постоянни ПМ в даден РОУ, определен съгласно приложение № 7, може да бъде намален с 50 % при спазване на следните условия:

1. наличната допълнителна информация осигурява идентично ниво на оценка на КАВ по отношение на установените норми и алармени прагове, както и адекватна информация за обществеността;

2. броят и обхватът на ПМ, извършващи непрекъснати измервания за оценка на КАВ, както и пространствената разрешителна способност на другите методи за оценка, са достатъчни за определяне на концентрацията на съответния замърсител в съответствие с изискванията за качество на данните, определени в раздел I от приложение № 8, а резултатите от оценката отговарят на изискванията на раздел II от приложение № 8.

Чл. 14. В случаите по чл. 13 резултатите, получени чрез други методи за оценка (инвентаризация на емисиите, дисперсионно моделиране и/или индикативни измервания), се използват за допълване на резултатите от непрекъснатите измервания при оценка на съответствието с установените норми.

Чл. 15. (1) Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) изгражда и поддържа в рамките на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) не по-малко от един извънградски фонен ПМ на територията на страната, отдалечен от значими източници на замърсяване на въздуха, в който се определя общата масова концентрация и концентрациите на отделните химични компоненти в състава на ФПЧ_{2,5} на средногодишна основа.

(2) С цел постигане на по-добро пространствено покритие ИАОС може, при сключена договореност със съседна държава - членка на Европейския съюз, да поддържа един или няколко съвместни ПМ в пограничните райони.

(3) Когато е целесъобразно, мониторингът се координира със стратегията за мониторинг и програмата за измервания на Съвместната програма за наблюдение и оценка на разпространението на замърсителите на въздуха на далечни разстояния в Европа - ЕМЕР.

(4) Използваните методи за определяне на отделните химични компоненти в състава на ФПЧ_{2,5} се определят от изпълнителния директор на ИАОС и се утвърждават от министъра на околната среда и водите.

(5) При оценка на общата масова концентрация на ФПЧ_{2,5} по ал. 1 се спазват изискванията за качество на данните, определени в раздели I и II на приложение № 8, а приложение № 9 се прилага в неговата цялост.

Чл. 16. (1) ИАОС изгражда в рамките на НСМОС и поддържа необходимия брой постоянни градски фонови ПМ за оценка на показателя за средна експозиция на населението на ФПЧ_{2,5}, определен съгласно раздел I на приложение № 10.

(2) Броят и разположението на ПМ по ал. 1, позволяващи достоверна оценка на експозицията на населението, се определят в съответствие с изискванията на раздел II на приложение № 7.

(3) Въз основа на оценката по ал. 1 се определя целта за ограничаване на експозицията към 2020 г. съгласно раздел II на приложение № 10.

(4) Независимо от определената цел по ал. 3 нивата на ФПЧ_{2,5} в ПМ по ал. 2 следва да не превишават установената съгласно раздел III на приложение № 10 стойност за 2015 г.

Чл. 17. (1) Референтните методи, които са задължителни за вземането на проби и анализите за определяне на нивата на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ, олово, бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух, са посочени в раздел I на приложение № 11.

(2) Използването на метод, различен от тези по ал. 1, е възможно единствено след доказване на идентичността на този метод със съответния референтен метод за вземане на проби и/или анализ на нивата на даден замърсител в атмосферния въздух по ал. 1 съгласно Ръководството на Европейската агенция по околна среда за демонстриране на еквивалентност на методите за мониторинг на атмосферния въздух.

(3) Освен чрез вземане на проби и анализи нивата на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух могат да се определят и посредством методи за оценка чрез дисперсионно моделиране, посочени в раздел V на приложение № 11.

(4) Методите по ал. 3 се определят с методики, които се утвърждават от министъра на околната среда и водите, при необходимост - съвместно с други компетентни ведомства.

(5) Вземането на проби и анализите по ал. 1 се извършват съгласно инструкциите по чл. 22, ал. 1 от Наредба № 7 от 1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух.

Глава пета

ОЦЕНКА НА НИВАТА НА ОЗОН В АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Чл. 18. (1) Горните и долните оценъчни прагове за нивата на озон в атмосферния въздух са определени в раздели II и III на приложение № 3.

(2) РОУ на КАВ се разпределят (класифицират) в съответствие с установените в резултат на оценката превишения на оценъчните прагове.

(3) Границите на районите по ал. 2 се определят и утвърждават от министъра на околната среда и водите.

(4) Разпределението на РОУ се преразглежда не по-малко от един път на всеки пет години.

(5) Разпределението на РОУ се преразглежда и преди изтичане на срока по ал. 4 в случаите на настъпили значителни изменения на дейностите във връзка с нивата на озон или неговите прекурсори в атмосферния въздух.

Чл. 19. (1) В РОУ, в които резултатите от измерванията през някоя от предходните пет календарни години показват, че в тях е налице превишаване на дългосрочните целеви норми (ДЦН), определени в раздел III на приложение № 3, се извършват постоянни измервания на нивата на озон.

(2) В случаите, когато не са налице необходимите достоверни и представителни данни за предходните 5 календарни години, видът на измерванията по ал. 1 се определя въз основа на данни от представителни програми за измерване нивата на озон, допълнени с резултати от инвентаризация на емисиите на неговите прекурсори и дисперсионно моделиране на КАВ по отношение образуването на озон в приземния атмосферен слой.

Чл. 20. Точките за вземане на проби при измерванията за определяне на нивата озон в атмосферния въздух се разполагат при спазване на условията, посочени в приложение № 12.

Чл. 21. (1) Минималният брой ПМ на нивата на озон в атмосферния въздух чрез постоянни измервания в рамките на даден РОУ на КАВ се определя съгласно раздел I на приложение № 13.

(2) В случаите, когато извършваните постоянни измервания са единствен източник на данни за нивата на озон в даден РОУ, необходимият брой точки за вземане на проби се определя поотделно за всеки район, в който оценката на КАВ чрез измервания е задължителна. Броят на ПМ не може да бъде по-малък от минималния брой, определен съгласно раздел I на приложение № 13.

Чл. 22. В РОУ по чл. 21, ал. 1, в които резултатите и данните от измерванията се допълват с такива, получени чрез други методи за оценка (инвентаризация на емисиите, дисперсионно моделиране и/или индикативни измервания), минималният брой постоянни ПМ в даден РОУ може да бъде намален при спазване на следните условия:

1. наличната допълнителна информация осигурява идентично ниво на оценка на КАВ по отношение на установените норми (КЦН и ДЦН), алармен и информационен праг - праг за предупреждаване на населението и праг за информиране на населението;

2. броят и обхватът на ПМ, извършващи непрекъснати измервания за оценка на КАВ, както и пространствената разрешителна способност на другите методи за оценка, са достатъчни за определяне на концентрацията на озон в съответствие с изискванията за качество на данните, определени в раздел I на приложение № 8, а резултатите от оценката отговарят на изискванията на раздел II на приложение № 8;

3. във всеки РОУ е налице не по-малко от един ПМ на всеки два милиона жители или на всеки 50 000 km² от територията му в зависимост от това в кой от случаите броят на ПМ е по-голям;

4. във всеки РОУ броят на ПМ е не по-малко от един;

5. във всички ПМ, с изключение на извънградските фонове ПМ съгласно условията по раздел I от приложение № 12, се извършва измерване на нивата на азотен диоксид.

Чл. 23. В случаите по чл. 22 резултатите, получени чрез други методи за оценка (инвентаризация на емисиите, дисперсионно моделиране и/или индикативни измервания), се използват за допълване на резултатите от непрекъснатите измервания при оценка на съответствието с установените норми (КЦН и ДЦН).

Чл. 24. (1) Измерванията на нивата на азотен диоксид в атмосферния въздух се извършват в не по-малко от 50 % от ПМ по чл. 21, ал. 2 съгласно изискванията на раздел I от приложение № 13.

(2) Измерванията по ал. 1 са непрекъснати освен в извънградските фонове ПМ съгласно условията в раздел I от приложение № 12, в които се използват и други методи на измерване.

Чл. 25. В РОУ, в които резултатите от измерванията през всяка от предходните пет календарни години показват, че в тях не е налице превишаване на ДЦН, минималният брой ПМ се определя съгласно раздел II от приложение № 13.

Чл. 26. (1) ИАОС изгражда в рамките на НСМОС и поддържа не по-малко от един ПМ на територията на страната, в който се определят нивата на прекурсорите на озон, посочени в приложение № 14.

(2) Общият брой и местоположението на ПМ по ал. 1 се определят в съответствие с изискванията на

Чл. 27. (1) За определяне на нивата на озон в атмосферния въздух се използва референтният метод, посочен в раздел I, т. 8 на приложение № 11.

(2) Използването на метод, различен от този по ал. 1, е възможно единствено след доказване на идентичността на този метод със съответния референтен метод за вземане на проби и/или анализ на нивата на озон в атмосферния въздух по ал. 1 съгласно Ръководството на Европейската агенция по околна среда за демонстриране на еквивалентност на методите за мониторинг на атмосферния въздух.

Глава шеста

УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Чл. 28. Сроковете за достигане и поддържане върху територията на цялата страна на нормите за съдържание на серен диоксид, азотен диоксид, азотни оксиди, ФПЧ, олово, бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух по чл. 3, ал. 1 са съгласно колона 5 на таблица 2 от раздел II на приложение № 1.

Чл. 29. (1) В РОУ, в които нивата на серен диоксид, азотен диоксид, азотни оксиди, ФПЧ, олово, бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух са по-ниски от нормите за нивата на тези замърсители, определени съгласно приложение № 1, общинските органи, съгласувано със съответните регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ), предприемат необходимите мерки за поддържане на нивата на замърсителите под установените за тях норми и запазване на възможно най-доброто качество на въздуха в тях, съвместимо с устойчивото им развитие.

(2) Мерките по ал. 1 включват дейности за ограничаване на емисиите при условията и по реда на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и ЗЧАВ, включително чрез издаване на разрешения за експлоатация и чрез решенията по оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС).

Чл. 30. Сроковете за достигане и поддържане върху територията на цялата страна на нормите за съдържание на озон в атмосферния въздух по чл. 5 и 6 се определят съответно съгласно раздели II и III на приложение № 3.

Чл. 31. (1) В РОУ, в които нивата на озон превишават установените КЦН/горни оценъчни прагове, посочени в раздел II на приложение № 3, се изпълняват мерките за ограничаване на общите национални емисии на азотни оксиди и летливи органични съединения съгласно Националната програма за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения и амоняк в атмосферния въздух, приета с РМС № 261 от 23.04.2007 г., допълнени с мерки от програмите за намаляване на емисиите на прекурсорите на озона и достигане на установените целеви норми, в съответствие с разпоредбите на чл. 27 ЗЧАВ, както и на Инструкцията за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества - в РОУ на КАВ, в които е налице превишаване на тези норми (утвърдена със Заповед № РД-996 от 20.12.2001 г. на министъра на околната среда и водите).

(2) В РОУ, в които нивата на озон в атмосферния въздух превишават ДЦН/долните оценъчни прагове, но са по-ниски или равни на КЦН, се разработват и изпълняват мерки, осигуряващи тяхното достигане в установените за целта срокове и по-нататъшното им поддържане.

(3) Мерките по ал. 2 са в съответствие с програмите по ал. 1 и допълват мерките за ограничаване на общите национални емисии на азотни оксиди и летливи органични съединения, осигуряващи изпълнението на поетите международни ангажименти на страната в рамките на Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния и протоколите към нея, ратифицирани със закон.

(4) Мерките по ал. 2 се разработват от МОСВ, а прилагането им се контролира от РИОСВ.

(5) В РОУ, в които нивата на озон не превишават ДЦН/долните оценъчни прагове, общинските органи, съгласувано със съответните РИОСВ, предприемат необходимите мерки за поддържане нивата на озон под ДЦН и запазване на възможно най-доброто качество на въздуха в тях, съвместимо с устойчивото им развитие.

(6) Мерките по ал. 5 включват дейности за ограничаване на емисиите при условията и по реда на ЗООС и ЗЧАВ, включително чрез издаване на разрешителни за експлоатация и чрез решенията по ОВОС.

Чл. 32. (1) В случаите, когато установените превишения на нормите за ФПЧ10 в даден РОУ са в резултат на високи концентрации на прахови частици в атмосферния въздух, причинени от природни източници, тези превишения не се считат като такива за целите на тази наредба.

(2) Доказването и приспадането на превишенията на нормите за ФПЧ10 в случаите по ал. 1 се признават след представяне в Европейската комисия на списък за дадена календарна година на РОУ, където превишаванията на нормите се дължат на емисии от природни източници.

(3) Доказването и приспадането по ал. 2 се определят въз основата на насоки, публикувани от Европейската комисия.

Чл. 33. (1) Министерството на околната среда и водите информира Европейската комисия за случаите, в които установените превишения на нормите за ФПЧ10 в даден РОУ са в резултат на повторното суспендиране на прахови частици при зимното опесъчаване и осоляване на пътищата. В тези случаи разработените програми за достигане на нормите за ФПЧ10 по чл. 37 трябва да съдържат единствено мерки, насочени към източници на ФПЧ10, различни от зимното опесъчаване и осоляване на пътищата.

(2) Приносът на повторното суспендиране на прахови частици при зимното опесъчаване и осоляване на пътищата се определя въз основата на насоки, публикувани от Европейската комисия.

Чл. 34. (1) В случаите, когато за даден РОУ на КАВ не може да бъде осигурено достигането на нормите за нивата на азотен диоксид или бензен в рамките на установените срокове, определени съгласно приложение № 1, се допуска удължаване с не повече от 5 години на тези срокове за постигане на съответствие при условие, че се разработи съответна програма за достигане на нормите по чл. 27 ЗЧАВ, допълнена с информацията, посочена в раздел II на приложение № 15.

(2) Програмата по ал. 1 следва да осигури постигане на съответствие с нормите не по-късно от новия краен срок.

(3) Програмата по ал. 1, както и всяка друга информация в тази насока, се представя при уведомяването на Европейската комисия в съответствие с изискванията на чл. 36, ал. 1.

Чл. 35. (1) В случаите, когато за даден РОУ на КАВ не може да бъде осигурено достигането на нормите за нивата на ФПЧ10, определени съгласно приложение № 1, поради специфични дисперсионни характеристики на мястото, неблагоприятни климатични условия или трансграничен пренос на емисии, се допуска изключение от спазването на установените норми до 11 юни 2011 г.

(2) Изключението по ал. 1 е допустимо единствено при условие, че е разработена съответната програма по чл. 27 ЗЧАВ и че на национално, регионално и местно равнище са предприети всички необходими мерки за спазване на сроковете, определени съгласно приложение № 1.

Чл. 36. (1) Прилагането на удължаването на сроковете по чл. 34, съответно на изключенията по чл. 35, е допустимо след уведомяване на Европейската комисия за наличието на условията по чл. 34, ал. 1, респективно чл. 35, ал. 1, и положителна преценка от нейна страна за наличието на същите.

(2) Прилагането на удължаването на сроковете по чл. 34, съответно на изключенията по чл. 35, не трябва да води до превишаване на определените съгласно приложение № 1 норми за азотен диоксид, бензен и ФПЧ10 с повече от максимално допустимите за тях отклонения, посочени в колона 4 на таблица 2 от раздел II на приложение № 1.

Чл. 37. (1) В РОУ на КАВ, в които нивата на един или няколко замърсителя превишават установените норми и/или нормите заедно с определените допустими отклонения от тях, се изготвят програми за намаляване нивата на замърсителите и достигане на съответните норми в установените за целта срокове.

(2) Програмите по ал. 1 се изготвят от общинските органи съгласувано със съответната РИОСВ в съответствие с разпоредбите на чл. 27 ЗЧАВ.

(3) Програмите се разработват не по-късно от 18 месеца считано от датата на уведомяване от страна на РИОСВ на съответните общински органи за необходимостта от предприемане на необходимите мерки съгласно чл. 27 ЗЧАВ.

(4) В районите по ал. 1, в които е налице превишаване на установените норми за повече от един замърсител, се изготвят комплексни програми за достигане на установените норми за всеки отделен замърсител.

Чл. 38. (1) В случаите, когато нивата на един или няколко замърсителя превишават установените норми, за които крайният срок за тяхното постигане е изтекъл, програмите по чл. 37, ал. 1 включват подходящи краткосрочни мерки и като минимум информацията, посочена в раздел I от приложение № 15.

(2) Мерките в програмите по ал. 1 следва да са в съответствие с мерките за ограничаване на общите национални емисии съгласно Националната програма за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения и амоняк в атмосферния въздух и Програмата за прилагане на Директива 2001/80/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2001 г. за ограничаване на емисиите на определени замърсители във въздуха, изпускани от големи горивни инсталации (ОВ, Специално българско издание от 2007 г., глава 15, том 07, стр. 210 - 230).

Чл. 39. (1) В случаите, когато в даден РОУ на КАВ съществува риск от превишаване на установените норми и/или алармени прагове при неблагоприятни метеорологични условия и други фактори, компетентните органи изготвят оперативни планове за действие съгласно чл. 30 ЗЧАВ, указващи мерките, които трябва да бъдат предприети в краткосрочен план с оглед намаляването на посочения риск и ограничаването продължителността на подобни явления.

(2) Плановете за действие по ал. 1 могат, според конкретния случай, да предвиждат мерки за ограничаване, а при необходимост - и спиране на отделни дейности, които допринасят за превишаването на нормите за КАВ, включително мерки по регулиране движението на автомобилния транспорт, в съответствие с чл. 29 ЗЧАВ.

(3) Когато съществува риск от превишаване на алармения праг за озон, плановете за действие по ал. 1 се изготвят единствено в случаите, когато съществува значителна вероятност при отчитане на конкретните географски, метеорологични и икономически условия да се намалят рискът и продължителността на такова превишение.

Чл. 40. (1) Програмите по чл. 37, ал. 1, включително комплексните програми по чл. 37, ал. 4 и оперативните планове за действие по чл. 39, ал. 1, се разработват в съответствие със:

1. комплексния подход за опазване на околната среда в нейната цялост от замърсяване;
2. действащото законодателство в областта на ОВОС;
3. действащите хигиенно-санитарни норми и изисквания;
4. действащото законодателство за безопасни и здравословни условия за труд.

(2) Съдържанието на програмите по ал. 1 следва да отговаря на условията на раздел I на приложение № 15.

Чл. 41. (1) За изпълнението на програмите отговаря кметът на съответната община съвместно със заинтересуваните физически и юридически лица.

(2) Общинските органи съгласувано със съответната РИОСВ извършват контрол на изпълнението на

програмите по чл. 37.

Чл. 42. (1) В РОУ на КАВ, в които установените норми и/или алармените прагове са превишени поради значителен трансграничен пренос на замърсители на въздуха или техни прекурсори от друга държава - членка на Европейския съюз, по целесъобразност се изготвят съвместни оперативни (краткосрочни) планове за действие, а при необходимост - и програми за намаляване нивата на замърсителите и достигане на съответните норми посредством прилагането на подходящи, но пропорционални мерки.

(2) Организацията на дейностите и предоставянето на необходимата информация в случаите по ал. 1 се координира от Министерството на околната среда и водите.

Глава седма

ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ДОКЛАДВАНЕ

Чл. 43. (1) Компетентните органи по чл. 19 ЗЧАВ предоставят на обществеността съответната информация за нивата на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух съгласно приложение № 16 чрез:

1. средствата за масово осведомяване, регионалния периодичен печат, бюлетини и информационни табла, интернет страницата на ИАОС и други подобни;

2. известяване на организации, чиято дейност е свързана с опазването на общественото здраве;

3. известяване на организации, представляващи интересите на чувствителни групи от населението;

4. известяване на други организации и сдружения (екологични, браншови, на потребителите).

(2) Списъкът на съответните организации по ал. 1 се съставя и актуализира ежегодно от МОСВ.

Чл. 44. (1) При установено превишаване в даден РОУ на алармените прагове по чл. 4 и 8 и/или на информационния праг по чл. 8 компетентните органи по чл. 19 ЗЧАВ и ИАОС предприемат необходимите мерки за своевременно предоставяне на населението на съответната информация съгласно раздел IV на приложение № 16.

(2) Информацията, предоставяна на засегнатото население съгласно т. 3 от раздел IV на приложение № 16, се съгласува предварително с Министерството на здравеопазването.

(3) За да се осигури информирането на евентуално засегнато население в съседни държави, когато превишаванията на алармените прагове и/или на информационния праг са в РОУ до държавната граница, информацията съгласно ал. 1 се предоставя своевременно от МОСВ на компетентните органи на съответната държава.

(4) Алинеи 1, 2 и 3 се прилагат и за случаите на прогнозирано от компетентните органи и очаквано бъдещо превишаване на даден алармен праг и/или на информационния праг.

Чл. 45. Министерството на околната среда и водите осигурява достъп до взетите решения във връзка с чл. 34, ал. 1 и чл. 35, ал. 1 относно удължаване на сроковете за постигане на съответствие с нормите за нивата на азотен диоксид и бензен, изключенията от спазването на установените норми за ФПЧ10, както и до програмите по чл. 27 ЗЧАВ.

Чл. 46. (1) Общинските органи предприемат необходимите мерки за информиране на населението във връзка с разработване на програмите по чл. 37 и на оперативните планове за действие по чл. 39.

(2) Общинските органи осигуряват достъп до програмите и оперативните планове за действие по ал. 1 на:

1. екологични организации и сдружения;

2. организации, чиято дейност е свързана с опазването на общественото здраве;
3. организации, представляващи интересите на чувствителни групи от населението;
4. асоциации и браншови организации.

(3) Програмите и оперативните планове за действие по ал. 1 се публикуват на интернет страницата на съответната община.

Чл. 47. ИАОС създава и поддържа национална база данни за резултатите от извършената оценка на КАВ във връзка с прилагането на наредбата.

Чл. 48. При регистрирането, обработката и съхранението на резултатите от измерванията се спазват разпоредбите на глава пета от Наредба № 7 от 1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух.

Чл. 49. (1) Министерството на околната среда и водите изготвя и представя пред Европейската комисия:

1. за всяка календарна година не по-късно от 30 септември на следващата година:

а) промените в списъците с разпределението на РОУ по чл. 9, ал. 2 и чл. 18, ал. 2;

б) РОУ на КАВ, в които нивата на един или повече замърсителя превишават установените норми или нормите заедно с допустимите за тях отклонения, където има такива, или са по-високи от целевите норми, в т.ч. оценените нива и датите и периодите, в които са наблюдавани, както и ако е приложимо, оценката в случаите по чл. 32 и 33 на приноса на емисиите на прахови частици от природни източници и повторно суспендиране при зимното опесъчаване и осоляване на пътищата към оценените нива на ФПЧ10;

2. не по-късно от две години след установено превишаване на нормите за нивата на замърсителите по чл. 3 - информация за разработените в тази връзка програми по чл. 37;

3. не по-късно от две години след установено превишаване на КЦН по чл. 5 - доклад, представящ:

а) обзор и анализ на установените превишавания на КЦН;

б) причините за годишните превишавания на КЦН за опазване на човешкото здраве;

в) разработените в тази връзка програми съгласно чл. 31;

4. на всеки три години доклад за резултатите от прилагането на програмите по чл. 31;

5. всяка година, за всеки месец от април до септември, и не по-късно от края на следващия месец - предварителна информация за всеки ден с превишаване на информационния и/или алармения праг по чл. 8, съдържаща: дата, общо часове на превишаване, максимални едночасови стойности за нивата на озон;

6. всяка година не по-късно от 31 октомври - всяка друга необходима предварителна информация за превишенията на нормите и информационния и/или алармения праг за озон съгласно приложение № 17;

7. за всяка календарна година не по-късно от 30 септември на следващата година - валидираната информация за превишенията на нормите и информационния и/или алармения праг за озон по т. 5 и 6 и годишните осреднени концентрации за съответната година на веществата - прекурсори на озон по приложение № 14;

8. на всеки три години и не по-късно от 30 септември след края на всеки тригодишен период - доклад за прилагането на наредбата, включително информация за:

а) измерените или оценените нива на озон в отделните РОУ;

б) предприетите или планираните мерки съгласно чл. 31, ал. 2;

в) оперативните планове за действие по чл. 39 за случаите на превишаване на прага за предупреждаване на населението за озон и решенията във връзка с тяхното прилагане, в т.ч. подходяща информация за оформянето, съдържанието и оценката на ефекта от прилагането на всеки такъв план.

(2) Достъпът до информацията по ал. 1 се осъществява по реда на ЗООС.

Чл. 50. (1) Министерството на околната среда и водите изпраща на Европейската комисия списък на РОУ на КАВ по чл. 32 и 33.

(2) В случаите по чл. 33 изпращаната на Европейската комисия информация включва и данни за нивата и източниците на ФПЧ10 и предприетите мерки за постигане на установените норми.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Ниво" е определена стойност на концентрацията на даден замърсител в атмосферния въздух или отлагането му от атмосферния въздух върху открити площи за определен период от време.

2. "Оценка" е всеки метод за измерване, изчисляване (вкл. чрез дисперсионно моделиране), прогнозиране или приблизително определяне на ниво на даден замърсител в атмосферния въздух.

3. "Норма за качество на атмосферния въздух" е всяко ниво, установено с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на населението и/или околната среда, което следва да бъде постигнато в определен за целта срок, след което да не бъде превишавано.

4. "Допустимо отклонение" е определен процент от норма за качеството на атмосферния въздух, с който последната може да бъде превишавана при условията, определени в тази наредба.

5. "Целева норма" е дадена стойност за ниво на концентрацията на вредно вещество (замърсител) в атмосферния въздух, която следва да бъде достигната в рамките на установен срок с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на възможните вредни въздействия върху човешкото здраве и/или околната среда.

6. "Алармен праг" е всяко ниво, чието превишаване е свързано с риск за здравето на населението, включително при кратковременна експозиция, и при превишаването на което се предприемат незабавни мерки.

7. "Праг за информиране на населението" е праг за нивата на озон в атмосферния въздух, превишаването на който е свързан с риск за здравето на особено чувствителни групи от населението, включително при кратковременна експозиция, и при превишаването на който е необходимо незабавно предоставяне на подходяща информация.

8. "Горен оценъчен праг" е ниво на съответния замърсител, под което за оценка на качеството на атмосферния въздух е достатъчно използването на комбинация от методи за постоянни измервания и дисперсионно моделиране и/или индикативни измервания.

9. "Долен оценъчен праг" е ниво на съответния замърсител, под което за оценка на качеството на атмосферния въздух е достатъчно използването само на методи на дисперсионно моделиране или инвентаризация на емисиите и други представителни методи.

10. "Дългосрочна целева норма" е дадено ниво за съдържание на озон в атмосферния въздух, което следва

да бъде достигнато в дългосрочен план, освен когато не може да бъде достигнато чрез съразмерни мерки, с цел да се осигури ефективно опазване на човешкото здраве и околната среда.

11. "Емисии от природни източници" са емисиите на замърсители, които не са причинени пряко или косвено от човешка дейност и включват такива явления, като вулканичните изригвания, сеизмичната активност, геотермалната активност, пожарите, силните ветрове, атмосферните отлагания или преноса на природни частици от сухи райони.

12. "Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух" е част от територията на страната в граници, определени съгласно разпоредбите на чл. 9 и 18.

13. "Агломерация" е всеки район за оценка и управление по т. 12 с население, по-голямо от 250 000 жители.

14. "ФПЧ10" са всички частици, преминаващи през размерно-селективен сепаратор, определен съгласно референтния метод за вземане на проби и измерване нивата на ФПЧ10, с 50 %-на ефективност на задържане при аеродинамичен диаметър на частиците до 10 микрона.

15. "ФПЧ2,5" са всички частици, преминаващи през размерно-селективен сепаратор, определен съгласно референтния метод за вземане на проби и измерване нивата на ФПЧ2,5, с 50 %-на ефективност на задържане при аеродинамичен диаметър на частиците до 2,5 микрона.

16. "Показател за средна експозиция на населението" е осредненото ниво, оценено въз основа на измервания в градски фонові пунктове за мониторинг, отразяващо експозицията на населението и използвано за определяне на целта за ограничаване на експозицията и задължението във връзка с концентрациите на експозицията.

17. "Задължение във връзка с концентрациите на експозицията" е ниво, определено въз основа на показателя за средна експозиция на населението, с цел ограничаване на вредните въздействия върху здравето на населението, което следва да бъде постигнато в определен за целта срок.

18. "Цел за ограничаване на експозицията" е процентното намаление на средната експозиция на населението, определено за съответната година, с цел ограничаване на вредните въздействия върху здравето на населението и което следва да бъде постигнато, когато е възможно, за определен срок.

19. "Градски фонові пунктове за мониторинг" са тези пунктове за мониторинг, които са разположени в застроената част на града и където измерените нива на отделните замърсители са представителни за експозицията на по-голямата част от населението.

20. "Азотни оксиди" е сумарната концентрация в милиардни части (ppb) на азотен оксид и азотен диоксид и изразена като концентрация на азотен диоксид в микрограми на кубичен метър ($\mu\text{g}/\text{m}^3$).

21. "Постоянни измервания" означават непрекъснати или периодични измервания, направени в постоянен пункт за мониторинг, в съответствие с поставените изисквания за качество на данните.

22. "Индикативни измервания" означават измервания, към които не се поставят толкова строги изисквания по отношение качеството на данните в сравнение с измерванията по т. 21.

23. "Летливи органични съединения" са всички органични съединения от антропогенни и биогенни източници, различни от метан, които са способни да образуват фотохимични окислителі при взаимодействието им с азотни оксиди в присъствието на слънчева светлина.

24. "Прекурсори на озон" са веществата, допринасящи за образуването на озон в приземния атмосферен слой, някои от които са посочени в раздел II на приложение № 14.

§ 2. С тази наредба се въвеждат изискванията на Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа (ОВ, L 152,

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Наредбата се издава на основание чл. 6, ал. 1 във връзка с § 5 на Закона за чистотата на атмосферния въздух.

§ 4. Указания по прилагането на наредбата дават министърът на околната среда и водите и министърът на здравеопазването.

§ 5. Използваните методи по чл. 15, ал. 4 се утвърждават със заповед на министъра на околната среда и водите в срок до 30.12.2010 г.

§ 6. Министерството на околната среда и водите информира еднократно Европейската комисия за използваните методи за измерване на химичния състав на ФПЧ_{2,5} по чл. 15, ал. 4.

§ 7. Министерството на околната среда и водите информира еднократно Европейската комисия за използваните методи за вземане на проби и измерване на летливите органични съединения, посочени в таблица 22 на приложение № 14.

§ 8. Тази наредба отменя Наредба № 1 от 2004 г. за норми за бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух (ДВ, бр. 14 от 2004 г.), Наредба № 4 от 2004 г. за норми за озон и алармени прагове за нивата на озон в атмосферния въздух (ДВ, бр. 64 от 2004 г.) и Наредба № 9 от 1999 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици и олово в атмосферния въздух (ДВ, бр. 46 от 1999 г.) от датата на влизането си в сила.

§ 9. Тази наредба влиза в сила от датата на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение № 1

към чл. 3

Норми за серен диоксид, азотен диоксид и азотни оксиди, ФПЧ, олово, бензен и въглероден оксид

I. Изисквания за обобщаване на данните и статистическите параметри

За проверка на валидността при обобщаването на данните и изчисляване на статистическите параметри се използват следните критерии:

Таблица 1

Параметър	Изискван минимум валидни данни
Средночасови стойности	75 % (т.е. 45 минути)
8-часови стойности	75 % от стойностите (т.е. 6 часа)
Максимална 8-часова средна стойност в рамките на денонощието	75 % от почасовите текущи 8-часови средни стойности (т.е. 18 от 24-те възможни 8-часови средни стойности за деня)
24-часови стойности	75 % от средночасовите стойности (т.е. най-малко 18 средночасови стойности)
Средногодишна стойност	90 % (1) от средночасовите стойности или (ако няма такива) 24-часовите стойности за годината

(1) Изискванията за изчисляване на средногодишната стойност не включват загубите на данни, дължащи се на редовното калибриране или обичайната поддръжка на приборите.

II. Норми за серен диоксид, азотен диоксид и азотни оксиди, ФПЧ, олово, бензен и въглероден оксид

Таблица 2

Норма	Период на осредняване	Стойност	Допустимо отклонение	Дата, към която нормата трябва да бъде спазена
1	2	3	4	5
<i>Серен диоксид</i>				
Средночасова норма за опазване на човешкото здраве	1 час	350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (да не бъде%) превишавана повече от 24 пъти в рамките на една календарна година (КГ)	150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (43	1.01.2005 г.
Средноденна норма за опазване на човешкото здраве	24 часа	125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (да не бъде превишавана повече от 3 пъти в рамките на една КГ)	Няма	1.01.2005 г.
Норма за опазване на природните екосистеми (не прилага непосредствена близост до източниците)	за една календарна година и зима (от 1 септември до 31 март)	20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Няма	-
<i>Азотен диоксид и азотни оксиди</i>				
Средночасова норма за опазване на човешкото здраве	1 час	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ NO2 (да не бъде превишавана повече от 18 пъти в рамките на една КГ)	50 % на 19.07.1999 г., намалява линейно до 1.01.2001 г. и след това до достигане на 0 % към 1.01.2010 г.	1.01.2010 г.
Средногодишна норма за опазване на човешкото здраве	една календарна година	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ NO2	50 % на 19.07.1999 г., намалява линейно на 1.01.2001 г. и след това до	1.01.2010 г.

достигане на 0 %
към 1.01.2010 г.

Норма за една 30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ Няма -
опазване на календарна година (NO+NO₂)
растителността
(не се прилага в
непосредствена
близост до
източниците)

Фини прахови частици (ФПЧ10)

Средноденон 24 часа 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ 50 % 1.01.2005 г.
ощна норма за
опазване на
човешкото здраве
ФПЧ10 (да не бъде
превишавана
повече от 35 пъти
в рамките на една
КГ)

Средногодиш една 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ 20 % 1.01.2005 г.
на норма за календарна година ФПЧ10
опазване на
човешкото здраве

Фини прахови частици (ФПЧ2,5)

Етап 1

Средногодиш една 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ 20 % на 1.01.2015 г.
на норма за календарна година ФПЧ2,5
опазване на
човешкото здраве
11.06.2008 г.,
намаляващи
линейно на
1.01.2009 г. и на
всеки 12 месеца
след това, за да
достигне 0 % към
1.01.2015 г.

Етап 2 (1)

Средногодиш една 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ 1.01.2020 г.
на норма за календарна година ФПЧ2,5
опазване на
човешкото здраве

Олово

Средногодиш една 0,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (100 %) 1.01.2005 г.
на норма за календарна година
опазване на
човешкото здраве

Бензен

Средногодиш една 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (100 %)
на норма за календарна година (%) на 13.12.2000
опазване на г., намалява на

човешкото здраве

1.01.2006 г. и на всеки 12 месеца след това с $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до достигане на 0 % към 1.01.2010 г.

Въглероден оксид

Норма за максимална $10 \text{ mg}/\text{m}^3$ (60 %) 1.01.2005 г.
опазване на осемчасова средна стойност в рамките на денонощието (2)

(1) Етап 2 – индикативна норма, която ще се преразгледа от Комисията през 2013 г. при отчитане на допълнителна информация относно въздействието върху здравето и околната среда, техническата осъществимост и опита с целевите норми в държавите членки.

(2) Максималната осемчасова средна стойност на концентрацията в рамките на едно денонощие се избира след проверка на текущите осемчасови средни стойности, определени въз основа на съответните средночасови стойности и измерени на всеки час. Така изчислените осемчасови средни стойности се отнасят за денонощието, в което приключва обхванатият времеви период, т.е. първият изчислителен период за дадено денонощие започва от 17 ч. на предходния ден и завършва в 1 ч. на същия ден; последният изчислителен период за дадено денонощие започва от 16 ч. и завършва в 24,00 ч.

Приложение № 2

към чл. 4

Алармени прагове за серен диоксид и азотен диоксид

Таблица 3

Замърсител	Алармен праг
Серен диоксид	$500 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (1)
Азотен диоксид	$400 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (1)

(1) Измерени през три последователни часа в пунктове за мониторинг, които са представителни за качеството на въздуха в не помалко от 100 km^2 или целия район или агломерация, в зависимост от това коя от посочените територии е най-малка.

Приложение № 3

към чл. 5, 6, 7, чл. 18, ал. 1
и чл. 19, ал. 1

Норми за озон

I. Определения и изисквания за обобщаване на данните и статистическите параметри

1. АОТ40 (изразен в $\mu\text{g}/\text{m}^3 \cdot \text{h}$) – представлява сумата от разликите между стойностите на средночасовите концентрации над $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (=40 ppb) и $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$ за определен период при използване само на стойностите, измерени за дадено денонощие на всеки час между 8 и 20 ч. централноевропейско време (ЦЕВ).

2. За проверка на валидността при обобщаването на данните и изчисляване на статистическите параметри се използват следните критерии:

Таблица 4

Параметър	Изискван минимум валидни данни
Средночасова стойност	75 % (т.е. 45 минути)
8-часови стойности	75 % от стойностите (т.е. 6 часа)
Максимална 8-часова средна стойност в рамките на денонощието от текущи 8-часови стойности	75 % от почасовите текущи 8-часови средни стойности (т.е. 18 от 24-те възможни 8-часови средни стойности за деня)
АОТ40	90 % от едночасовите стойности за периода от време, предвиден за изчисляване стойността на АОТ40 (1)
Средногодишна стойност	75 % от средночасовите стойности за лятото (от април до септември) и за зимата (от януари до март и от октомври до декември), взети поотделно
Брой на превишенията и на максималните стойности за месец	90 % от максималните 8-часови средни стойности в рамките на денонощието (27 налични дневни стойности за един месец) 90 % от едночасовите стойности между 8 и 20 ч. ЦЕВ
Брой на превишенията и на максималните стойности за година	Пет от шест месеца през летния сезон (от април до септември вкл.)

(1) В случаите, когато не са налични всички възможни данни от измервания, при изчисляването на стойностите на АОТ40 се използва следният фактор:

$$\text{АОТ40}_{\text{оценка}} = \text{АОТ40}_{\text{измерен}} \cdot \frac{\text{общ възможен брой часове}}{\text{брой на измерените средночасови стойности}}$$

където „общ възможен брой часове“ означава броя на часовете, попадащи във времеви период, определен за АОТ40 (т.е. от 8 до 20 ч. ЦЕВ от 1 май до 31 юли всяка година за опазване на растителността и от 1 април до 30 септември всяка година за опазване на горите).

II. Краткосрочни целеви норми (КЦН) и горни оценъчни прагове (ГОП)

Таблица 5

Норма	Период осредняване	на	Стойност	Дата, към която КЦН следва да бъде спазена (1)
КЦН/ГОП	за	Максимална	120 µg/m ³ , да не се	1.01.2010 г.

опазване на човешкото здраве 8-часова средна стойност в рамките на денонощието (2) превишава в повече от 25 дни на календарна година, осреднено за тригодишен период (3)

КЦН/ГОП за АОТ40 (изчислен 18 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3\cdot\text{h}$, осреднено за 1.01.2010 г. растителността на от средночасовите стойности) за периода от май до юли петгодишен период (3)

(1) Съответствието с КЦН се оценява от 1.01.2010 г., т.е. 2010 г. е първата календарна година,

данните за която се използват за изчисляване на съответствието за следващите три или пет календарни години.

(2) Максималната 8-часова средна стойност на концентрацията в рамките на денонощието се избира

след проверка на 24-те текущи 8-часови средни стойности, определени въз основа на съответните средночасови стойности и измерени на всеки час. Всяка 8-часова средна стойност, изчислена по този начин, се отнася за денонощието, в което приключва обхванатият времеви период, т.е. първият изчислителен период за определено денонощие започва в 17 ч. предходния ден и свършва в 1 ч. същия ден; последният изчислителен период за определено денонощие започва в 16 ч. и завършва в 24 ч. същия ден.

(3) В случаите, когато осреднените стойности за три или пет години не могат да бъдат определени

въз основа на наличен цялостен и последователен набор от данни за съответните годишни периоди, проверката за съответствието с целевите стойности се извършва въз основа на:

– валидни данни за едногодишен период – за КЦН/ГОП за опазване на човешкото здраве;

– валидни данни за тригодишен период – за КЦН/ГОП за опазване на растителността.

III. Дългосрочни целеви норми (ДЦН) и долни оценъчни прагове (ДОП)

Таблица 6

Норма	Период на осредняване	Стойност	Дата, към която ДЦН следва да бъде постигната
ДЦН/ДОП за опазване на човешкото здраве	Максимална 8-часова средна стойност в рамките на денонощието	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Не е определена
ДЦН/ДОП за опазване на растителността	АОТ40 (изчислен средночасовите стойности) за периода от май до юли вкл.	6000 $\mu\text{g}/\text{m}^3\cdot\text{h}$, осреднено за петгодишен период	Не е определена

Приложение № 4

към чл. 8, ал. 1

Информационен и алармен праг за нивата на озон

Таблица 7

--	--	--

Праг	Период на осредняване	Стойност
Праг за информиране на населението (ПИН)	1 час	180 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Праг за предупреждаване на населението (ППН)	1 час (1)	240 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

(1) За изпълнението на чл. 39, ал. 3 превишаването на прага трябва да се измерва или прогнозира в продължение на три последователни часа.

Приложение № 5

към чл. 9

Определяне на изисквания за оценка на нивата на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ, олово, бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух в рамките на определен район или агломерация

I. Горни и долни оценъчни прагове

1. Серен диоксид

Таблица 8

Оценъчен праг	Средноденонощна стойност за опазване на човешкото здраве	Стойност за опазване на растителността
Горен	60 % от средноденонощната норма (75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – да не бъде превишавана повече от 3 пъти за една календарна година (КГ))	60 % от зимната норма (12 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Долен	40 % от средноденонощната норма (50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – да не бъде превишавана повече от 3 пъти за една КГ)	40 % от зимната норма (8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)

2. Азотен диоксид и азотни оксиди

Таблица 9

Оценъчен праг	Средночасова стойност за опазване на човешкото здраве (NO ₂)	Средногодишна стойност за опазване на човешкото здраве (NO ₂)	Средногодишна стойност за опазване на растителността и природните екосистеми (NO + NO ₂)
Горен	70 % от нормата (140 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – да не бъде превишавана повече от 18 пъти за една КГ)	80 % от нормата (32 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)	80 % от нормата (24 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Долен	50 % от нормата (100 µg/m ³ – да не бъде превишавана повече от 18 пъти за една КГ)	65 % от нормата (26 µg/m ³)	65 % от нормата (19,5 µg/m ³)
-------	---	---	---

3. Фини прахови частици (ФПЧ10/ФПЧ2,5)

Таблица 10

Оценъчен праг	Средноденонощна стойност (ФПЧ10)	Средногодишна стойност (ФПЧ10)	Средногодишна стойност (ФПЧ2,5) (1)
Горен	70 % от нормата (35 µg/m ³ – да не бъде превишавана повече от 35 пъти за една КГ)	70 % от нормата (28 µg/m ³)	70 % от нормата (17 µg/m ³)
Долен	50 % от нормата (25 µg/m ³ – да не бъде превишавана повече от 35 пъти за една КГ)	50 % от нормата (20 µg/m ³)	50 % от нормата (12 µg/m ³)

(1) Горният и долният оценъчен праг за ФПЧ2,5 не се прилагат за измерванията за оценяване на съответствието с целта за ограничаване на експозицията на ФПЧ2,5 за опазване на човешкото здраве.

4. Олово

Таблица 11

Оценъчен праг	Средногодишна стойност
Горен	70 % от нормата (0,35 µg/m ³)
Долен	50 % от нормата (0,25 µg/m ³)

5. Бензен

Таблица 12

Оценъчен праг	Средногодишна стойност
Горен	70 % от нормата (3,5 µg/m ³)
Долен	40 % от нормата (2 µg/m ³)

6. Въглероден оксид

Таблица 13

Оценъчен праг	Осемчасова средна стойност
Горен	70 % от нормата (7 mg/m ³)
Долен	50 % от нормата (5 mg/m ³)

II. Определяне на превишенията на горния и долния оценъчен праг

1. При условие че са налице достатъчно представителни и достоверни данни за целта,

превишаванията на горния и долния оценъчен праг се определят въз основа на концентрациите през предходните пет години. Оценъчният праг се смята за превишен, ако е бил превишаван най-малко през три отделни години от предходните пет години.

2. В случаите когато има налични данни за по-малко от пет години, превишенията на горния и долния оценъчен праг се определят чрез измервания, провеждани през годината в райони, за които резултатите от предварително извършена инвентаризация на емисиите и последващо дисперсионно моделиране дават основание да се считат за такива с най-високи нива на замърсяване.

Приложение № 6

към чл. 11

Изисквания към оценката на КАВ и разполагане на пунктовете за мониторинг (ПМ) на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ, олово, бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух

I. Общи критерии за оценка на КАВ

1. Качеството на атмосферния въздух се оценява във всички райони (в т.ч. агломерации) за оценка на КАВ с изключение на местата, посочени в т. 2, в съответствие с критериите, установени в раздели II и III, за разполагане на пунктовете за постоянен мониторинг. Условието за избор на ПМ съгласно изискванията на раздели II и III са приложими и в случаите на индикативни измервания на КАВ и дисперсионно моделиране.

2. Оценката за спазването на установените норми за опазване на човешкото здраве не се извършва на следните места:

а) в райони, до които обществеността няма достъп и където няма населени места;

б) на работните места на предприятия или на промишлени инсталации, по отношение на които се прилагат съответните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;

в) на пътното платно и на разделителните ивици на пътя, освен в случаите, когато съществува достъп на пешеходци до разделителната ивица.

II. Условия за разполагане на ПМ (точките за вземане на проби) в макромасщаб

1. Опазване на човешкото здраве:

1.1. ПМ, ориентирани към опазване на човешкото здраве, се разполагат така, че да предоставят данни за:

а) зони в рамките на съответните райони или агломерации, в които са възможни най-високите нива на замърсителите и в които населението може да бъде изложено на въздействието на последните пряко или косвено за период от време, превишаващ значително периода на осредняване на съответните норми;

б) нивата за други зони в районите или агломерациите, които са представителни по отношение на експозицията на населението;

1.2. ПМ да не са представителни за ограничени пространства в непосредствена близост до тях: точките за вземане на проби се разполагат така, че да са представителни за качеството на въздуха за участък от пътя с дължина не по-малка от 100 m в транспортноориентирани пунктове и за площ не по-малка от 250 m x 250 m за промишлено-ориентирани пунктове, където е приложимо;

1.3. градските фонове ПМ се разполагат по такъв начин, че нивата на замърсяване, регистрирани от тях, да отчитат емисиите от всички източници, които се намират от наветрената страна на ПМ; нивото на замърсяване следва да не бъде доминирано от един източник, освен ако това не е типична ситуация за по-голямата част от градския район; като общо правило точките за вземане на проби следва да са представителни за няколко квадратни километра;

1.4. за оценка на извънградските фонове нива точките за вземане на проби се разполагат така, че да се избягва влиянието от агломерации или промишлени източници в близост до тях, т.е. източници на разстояние по-малко от 5 km.

1.5. за оценка на приноса от промишлени източници се разполага не по-малко от една точка за вземане на проби от подветрената страна спрямо източника на замърсяване в най-близкия жилищен район; когато фоновата концентрация не е известна, се разполага допълнителна точка за вземане на проби, ориентирана по преобладаващата посока на вятъра;

1.6. ПМ следва също, когато е възможно, да са представителни и за сходни райони, които не са в непосредствена близост до тях.

2. Опазване на растителността и природните екосистеми:

ПМ, ориентирани към опазване на растителността и природните екосистеми, се разполагат на повече от 20 km от агломерации или на повече от 5 km от други застроени райони, промишлени инсталации, магистрали или главни пътища с транспортен трафик, надвишаващ 50 000 превозни средства на ден. ПМ следва да бъде разположен така, че да е представителен за качеството на въздуха в обкръжаващия го район с площ не по-малка от 1000 km².

III. Условия за разполагане на ПМ (точките за вземане на проби) в микромащаб

1. Доколкото това е практически възможно, при разполагането на ПМ се прилагат следните изисквания:

1.1. потокът около входното отверстие на устройството за вземане на проби да не е ограничен (свободен в сектор от най-малко 270°), без да са налице прегради, възпрепятстващи движението на въздуха в близост до него; входното отверстие се разполага на няколко метра от сгради, балкони, дървета и други прегради и най-малко на 0,5 m от най-близката сграда в случаите на точки за вземане на проби, които са представителни за качеството на въздуха по линията на разположението на сградите;

1.2. по принцип входното отверстие на устройството за вземане на проби следва да бъде разположено на височина между 1,5 m (зоната на дишане) и 4 m над земята; в някои случаи може да бъде необходимо по-високо разполагане (до 8 m); по-високото разполагане може също да бъде подходящо, когато ПМ е представителен за по-голям район;

1.3. входното отверстие на устройството за вземане на проби да не е разположено в непосредствена близост до източници на емисии, за да се избегне директното попадане на замърсители в него преди дисперсията им в атмосферния въздух;

1.4. изходното отверстие на устройството за вземане на проби се разполага така, че да се избегне повторното преминаване на изходящия въздух през входното отверстие;

1.5. транспортноориентираните ПМ се разполагат на не по-малко от 25 m от основни кръстовища и на не повече от 10 m от бордюрите.

2. При разполагането на ПМ съгласно т. 1 се отчита и влиянието на следните фактори:

- наслагващи се (интерфериращи) източници;
- сигурност;
- достъп;
- наличие на електрозахранване и телефонни комуникации;
- видимост на площадката спрямо нейното обкръжение;
- безопасност на населението и обслужващия персонал;
- съвместно разполагане на точките за вземане за проби за определяне нивата на различни замърсители;
- изисквания, свързани с териториалното планиране.

IV. Документиране и преглед на избора на площадката

Процедурите по избор на площадките се документират напълно на етапа на тяхното класифициране посредством фотографии на околностите с компасна стрелка и подробна карта. Разположението на площадките се преразглежда на равни интервали, като документирането се повтаря, за да се гарантира валидността на критериите за избор с течение на времето.

Приложение № 7

към чл. 12

Критерии за определяне на минималния брой ПМ за постоянно измерване на концентрациите на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ, олово, бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух

I. Минимален брой ПМ за постоянно измерване за оценка на съответствието с нормите за опазване на човешкото здраве и алармените прагове в районите и агломерациите, където постоянните измервания са единствен източник на информация

1. Неорганизирани източници

Таблица 14

Население на	Ако	максималните	Ако	максималните

агломерацията или района (в хиляди)	концентрации превишават горния оценъчен праг (1)		концентрации се намират между горния и долния оценъчен праг	
	замърсители освен ФПЧ	ФПЧ (2) (общо ФПЧ10 и ФПЧ2,5)	замърсители освен ФПЧ	ФПЧ (2) (общо ФПЧ10 и ФПЧ2,5)
0 – 249	1	2	1	1
250 – 499	2	3	1	2
500 – 749	2	3	1	2
750 – 999	3	4	1	2
1000 – 1499	4	6	2	3
1500 – 1999	5	7	2	3
2000 – 2749	6	8	3	4
2750 – 3749	7	10	3	4
3750 – 4749	8	11	3	6
4750 – 5999	9	13	4	6
? 6000	10	15	4	7

(1) За азотен диоксид, фини прахови частици, бензен и въглероден оксид: да включват най-малко

един градски фонов ПМ и един транспортноориентиран ПМ, при условие че това няма да увеличи броя на точките за вземане на проби. За тези замърсители общият брой градски фонов ПМ и общият брой транспортноориентирани ПМ съгласно изискванията на раздел I, точка 1 не се различават с повече от фактор 2. ПМ с превишаване на нормите за нивата на ФПЧ10 през последните три години се запазват освен ако не се налага тяхното преместване поради особени обстоятелства, по-конкретно поради изисквания, свързани с устройство на територията.

(2) Когато ФПЧ2,5 и ФПЧ10 се измерват в един и същи ПМ, същите се отчитат като две различни точки

за вземане на проби. Общият брой ПМ за ФПЧ2,5 и ФПЧ10 съгласно изискванията на раздел I, т. 1 не се различава с повече от фактор 2 и броят на точките за вземане на проби за ФПЧ2,5 в градските фонов райони на агломерации и градски райони отговаря на изискванията на раздел II от това приложение.

2. Точкови източници

За оценка на замърсяването в близост до точкови източници броят на ПМ с постоянни измервания се определя, като се вземат предвид плътността на емисиите, вероятните модели за тяхната дисперсия в атмосферния въздух и очакваната експозиция на населението.

II. Минимален брой на ПМ за постоянни измервания за оценка на съответствието с целта за ограничаване на експозицията на ФПЧ2,5 за опазване на човешкото здраве

Един ПМ на един милион жители, изчислен за агломерации и допълнителни градски райони, в които населението надвишава 100 000 жители. Тези ПМ могат да съвпадат с ПМ съгласно раздел I.

III. Минимален брой ПМ за постоянни измервания за оценка на съответствието с нормите за опазване на растителността в районите, различни от агломерации

Таблица 15

Ако максималните концентрации превишават горния оценъчен праг	Ако максималните концентрации се намират между горния и долния оценъчен праг
1 ПМ на всеки 20 000 km ²	1 ПМ на всеки 40 000 km ²

Приложение № 8

към чл. 13, т. 2 и чл. 22, ал. 2

Изисквания към качеството на данните, резултатите от оценката на КАВ и осигуряване на качество на измерванията

I. Изисквания към качеството на данните за оценка на КАВ

Таблица 16

	Серен диоксид, азотен диоксид и азотни оксиди и въглероден оксид	Бензен	ФПЧ (ФПЧ10/ФПЧ 2,5) и олово	Озон и NO ₂	и NO и
При постоянни измервания (1):	15 %	25 %	25 %	15 %	
Неопределено	90 %	90 %	90 %	90 %	през
ст	-	35 % (2)	-	лятото	
Минимум регистрирани данни	-	90 %	-	75 %	през зимата
Минимален времеви обхват:					
– градски фонов и транспортен					
– промишлен					
При индикативни измервания:	25 %	30 %	50 %	30 %	
Неопределено	90 %	90 %	90 %	90 %	
ст	14 % (4)	14 % (3)	14 % (4)	> 10 %	през лятото
Минимум регистрирани данни					
Минимален					

времеви обхват

Неопределено					
ст при	50 %	-	-		50 %
дисперсионно	50 %	-	-		50 %
моделиране:	50 %	-			-
Средночасов					
и стойности					
Осемчасови				Неопределена	
средни стойности				към настоящия	
Средноденон	30 %	50 %		момент	-
ощни стойности				50 %	
Средногодиш					
ни стойности					
Неопределено	75 %	100 %		100 %	75 %
ст при обективна					
оценка:					

(1) За измерване нивата на бензен, олово и ФПЧ могат да се прилагат и периодични вместо посто-

яни измервания, ако се докаже, че неопределеността, включително тази, дължаща се на периодично пробовземане, отговаря на изискванията за качество от 25 % и че времевият обхват остава по-голям от минималния времеви обхват за индикативните измервания. Вземането на проби на случаен принцип трябва да е равномерно разпределено през годината, за да се избегне изопачаване на резултатите. Неопределеността, дължаща се на вземането на проби на случаен принцип, се определя в съответствие с процедурата, заложена в ISO 11222 (2002) „Качество на въздуха – Определяне на неопределеността при измервания за качество на въздуха, осреднени за период от време“. Ако за оценяването на изискванията за нормите за нивата на ФПЧ10 са използвани измервания на случаен принцип, следва да се оценява 90,4 перцентил (да бъде по-ниска или равна на 50 µg/m³) вместо броя на превишенията, който силно се влияе от обхвата на данните.

(2) Разпределени в рамките на годината, за да бъдат представителни за различни условия на климата и трафика.

(3) Измерване на случаен принцип всяка седмица в продължение на един ден, равномерно разпределено в рамките на годината, или 8 седмици, равномерно разпределени през годината.

(4) Измерване на случаен принцип всяка седмица, равномерно разпределено в рамките на годината, или 8 седмици, равномерно разпределени през годината.

1. Неопределеността (при 95 % доверителен интервал) на методите за оценка се изчислява в съответствие с принципите на Ръководството на Европейския комитет по стандартизация (CEN) за изразяване на неопределеността на измерванията (ENV 13005-1999), методологията на БДС ISO 5725:1994 и насоките, съдържащи с в доклада на CEN "Качество на въздуха - Подход за оценка на неопределеността при референтните методи за измерване" (CR 14377:2002E). Процентите в таблицата са представени за индивидуалните измервания, осреднени за период, отнасящ се до установените норми за нивата на съответните замърсители (или целевата норма при озона), за 95 % доверителен интервал. Неопределеността за постоянните измервания трябва да бъде интерпретирана като приложима в района за съответната норма за нивата на даден замърсител (или целева норма при озона).

2. Неопределеността при моделиране се определя като максимално отклонение от измерените и изчислените нива на концентрации за 90 % от отделните пунктове за мониторинг за разглеждания период спрямо установените норми за нивата на съответните замърсители (или целевата норма за озона), без да се взема предвид синхронизирането на събитията. Неопределеността при моделиране трябва да бъде интерпретирана като приложима в района за съответната норма за нивата на даден замърсител

(или целева норма при озона). Постоянните измервания, които трябва да бъдат подбрани за сравнение с резултатите от моделирането, трябва да бъдат представителни за мащабите, обхванати от модела.

3. Неопределеността при обективната оценка се определя като максимално отклонение от измерените и изчислените нива на концентрации за разглеждания период спрямо установените норми за нивата на съответните замърсители (или целевата норма при озона), без да се взема предвид синхронизирането на събитията.

4. Изискванията за минимум регистрирани данни и времеви обхват не включват загубите на данни поради редовно калибриране или обичайна поддръжка на приборите.

II. Изисквания към резултатите от оценката на КАВ

1. За районите или агломерациите, в които се използват други източници на информация за допълване на информацията от измерванията или като единствено средство за оценка на КАВ, трябва да се осигури следната информация:

- описание на изпълнените дейности по оценката;
- използвани специфични методи с препратки към съответните описания на метода;
- източници на данни и информация;
- описание на резултатите, включително на неопределеността им, и по-конкретно размерите на всяка област или ако е уместно, дължината на пътя в района или агломерацията, около който концентрациите превишават някоя от установените норми за нивата на съответните замърсители, целевата норма или дългосрочната целева норма при озона, заедно с приложимото допустимо отклонение, и на всяка област, в която концентрациите превишават горния или долния оценъчен праг;
- населението, потенциално изложено на нива, превишаващи някоя пределно допустима стойност за опазване на човешкото здраве.

III. Осигуряване качество на измерванията: потвърждаване на данните

1. За гарантиране точност на измерванията и в съответствие с изискванията за качество на данните по раздел I следва да е изпълнено следното:

- всички измервания са проследими в съответствие с изискванията, установени съгласно раздел 5.6.2.2 на ВДС EN ISO/IEC 17025:2006;
- въведена е система за осигуряване и контрол на качеството, предвиждаща редовна поддръжка с цел гарантиране точността на средствата за измерване;
- въведени са процедури за осигуряване/контрол на качеството за процеса на набиране на данни и докладване и се участва в осъществяването на програми за осигуряване качеството на измерванията;
- лабораториите са акредитирани за калибриране и изпитване съгласно изискванията на ВДС EN ISO/IEC 17025:2006 "Общи изисквания относно компетентността на лабораториите за изпитване и калибриране" по отношение на референтните методи за оценка на замърсителите, включени в наредбата, и регулярно участват в сравнителни измервания на територията на Общността, обхващащи тези замърсители; тези лаборатории се включват и отговарят за координирането на територията на страната на единен подход за осигуряване и контрол на качеството на измерванията и също така координират подходящото реализиране на референтните методи и доказването на идентичност на нереперентните такива.

Приложение № 9

към чл. 15, ал. 4

Изисквания към измерванията в извънградски фонови ПМ независимо от концентрацията

I. Цели

Целта на тези измервания е да гарантират осигуряването на подходяща информация за фоновите нива. Тази информация е от съществено значение за:

- преценка на повишените нива в по-замърсени райони (като например градски фонови, промишленоориентирани и транспортноориентирани ПМ);
- оценка на възможния принос от пренос на замърсители на въздуха на далечни разстояния;

- подпомагане на анализа при определяне приноса на източниците;
- разбиране на процесите на формиране на специфичните замърсители, като например прахови частици;
- увеличаване използването на дисперсионното моделиране, в т.ч. в градските райони.

II. Вещества

Измерването на ФПЧ_{2,5} трябва да включва най-малко определяне на общата масова концентрация и концентрациите на съответните химични компоненти в състава на тази фракция. При анализа на състава на ФПЧ_{2,5} като минимум се определят следните химични компоненти:

Таблица 17

SO ₄ ²⁻	Na ⁺	NH ₄ ⁺	Ca ²⁺	Неорганичен въглерод (НВ)
NO ₃ ⁻	K ⁺	Cl ⁻	Mg ²⁺	Органичен въглерод (ОВ)

III. Разполагане

Измерванията трябва да се извършват по-специално в извънградски фонови райони в съответствие с раздели I, II и III на приложение № 6.

Приложение № 10

към чл. 16

Цел за ограничаване на експозицията на населението на ФПЧ_{2,5}

Раздел I. Показател за средна експозиция (ПСЕ) на населението

1. Показателят за средна експозиция (в $\mu\text{g}/\text{m}^3$) се определя въз основа на извършените измервания през три последователни години в градски фонови ПМ считано от 2009 г. и се оценява като средногодишна концентрация, осреднена за всички ПМ, установени съгласно раздел II на приложение № 7. Показателят за средна експозиция за 2011 г. (референтната година) е средната годишна концентрация за 2009, 2010 и 2011 г.

2. Показателят за средна експозиция за 2020 г. е средната годишна концентрация за три последователни години, осреднена за всички градски фонови ПМ за 2018, 2019 и 2020 г. ПСЕ се използва за проверка изпълнението на целта за ограничаване на експозицията.

3. Показателят за средна експозиция за 2015 г. е средната годишна концентрация за три последователни години, осреднена за всички градски фонови ПМ за 2013, 2014 и 2015 г. ПСЕ се използва за проверка изпълнението на задължението във връзка с концентрациите на експозицията.

Раздел II. Цел за ограничаване на експозицията

Таблица 18

Цел за ограничаване на експозицията във връзка с ПСЕ през 2011 г.   Година, към която целта за ограничаване на експозицията следва да бъде постигната

Първоначална концентрация, $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Цел за ограничаване, %	2020 г.
? 8,5	0	
> 8,5 – < 13	10	
= 13 – < 18	15	

Когато ПСЕ за референтната година е по-малък или равен на 8,5 µg/m³, целта за ограничаване на експозицията е нула. Целта за ограничаване на експозицията е нула също така и в случаите, когато ПСЕ достигне стойност 8,5 µg/m³ по всяко време през периода от 2011 до 2020 г. и се запази на тази стойност или под нея.

Раздел III. Задължение във връзка с концентрациите на експозицията

Таблица 19

Задължение във връзка с концентрациите   Година, към която задължителната
на експозицията   стойност да бъде постигната

20 µg/m³

2015 г.

Приложение № 11

към чл. 17

Референтни методи за оценка на концентрациите на серен диоксид, азотен диоксид и азотни оксиди, ФПЧ (ФПЧ10 и ФПЧ2,5), олово, бензен, въглероден оксид и озон

I. Референтни методи за измерване

1. Метод за измерване нивата на серен диоксид – БДС EN 14212:2006 "Качество на атмосферния въздух. Стандартен метод за измерване концентрацията на серен диоксид с ултравиолетов флуоресцентен метод".

2. Метод за измерване нивата на азотен диоксид и азотни оксиди – БДС EN 14211:2006 "Качество на атмосферния въздух. Стандартен метод за измерване концентрацията на азотен диоксид и азотен оксид с хемилуминесцентен метод".

3. Метод за вземане на проби и измерване нивата на олово:
– за вземане на проби – БДС EN 12341:2004 "Качество на въздуха. Определяне на фракцията на PM10 от суспендирани частици. Метод за сравняване и процедура за изпитване на място за доказване на еквивалентността на метода за измерване и сравнителния метод за измерване";

– за измерване нивата на олово – БДС EN 14902:2006 "Качество на атмосферния въздух. Стандартен метод за измерване на Pb, Cd, As и Ni във фракцията PM10 от суспендираните във въздуха частици".

4. Метод за вземане на проби и измерване нивата на ФПЧ10 – БДС EN 12341:2004 "Качество на въздуха. Определяне на фракцията на PM10 от суспендирани частици. Метод за сравняване и процедура за изпитване на място за доказване на еквивалентността на метода за измерване и сравнителния метод за измерване".

5. Метод за вземане на проби и измерване нивата на ФПЧ2,5 – БДС EN 14907:2006 "Качество на атмосферния въздух. Стандартен гравиметричен измервателен метод за определяне на масовата фракция PM2,5 от суспендираните във въздуха частици".

6. Метод за вземане на проби и измерване нивата на бензен – БДС EN 14662-1:2006, части 1, 2 и 3 "Качество на атмосферния въздух. Стандартен метод за измерване на концентрациите на бензен".

7. Метод за измерване нивата на въглероден оксид – БДС EN 14626:2006 "Качество на атмосферния въздух. Стандартен метод за измерване на концентрацията на въглероден оксид с недисперсионна инфрачервена спектроскопия".

8. Метод за измерване нивата на озон – БДС EN 14625:2006 "Качество на атмосферния въздух. Стандартен метод за измерване концентрацията на озон с ултравиолетова фотометрия".

II. Доказване на идентичност

Използването на метод, различен от тези по раздел I, е възможно единствено след доказване осигуряването на идентични резултати или за прахови частици – всеки друг метод, за който може да се докаже, че е

равностоен на референтния. Получените с този метод резултати следва да бъдат коригирани, за да се осигурят резултати, идентични на тези, получени при прилагане на референтния метод.

За постигане на по-добра съпоставимост на данните и когато е целесъобразно, корекцията се прилага със задна дата към данни от предходни измервания.

III. Стандартизиране на резултатите от измерванията за оценка на КАВ

1. Резултатите от измерванията за определяне нивата на газообразните замърсители се изразяват в $\mu\text{g}/\text{m}^3$, като обемът се стандартизира при температура 293 °K и налягане 101,3 kPa.

2. Резултатите от измерванията за определяне нивата на фини прахови частици (ФПЧ10 и ФПЧ2,5) и олово се изразяват в $\mu\text{g}/\text{m}^3$, като обемът не се стандартизира при нормални условия.

IV. Взаимно признаване на данни

При одобряване на типа на средствата за измерване за доказване, че оборудването отговаря на функционалните изисквания на референтните методи, посочени в раздел I, се признават представени протоколи от изпитвания, издадени от акредитирани по EN ISO 17025 лаборатории в други държави членки.

V. Методи за оценка чрез дисперсионно моделиране

1. За дисперсионно моделиране на емисиите от неподвижни точкови източници – Методика на МРРБ, МОСВ и МЗ за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой (публикувана в Бюлетин "Строителство и архитектура", бр. 7/8 от 1998 г.).

2. За дисперсионно моделиране на емисиите от подвижни източници – Методика за определяне разсейването на емисиите на вредни вещества от превозни средства и тяхната концентрация в приземния атмосферен слой, утвърдена със Заповед № РД-994 от 4.08.2003 г. на министъра на околната среда и водите.

3. За дисперсионно моделиране на емисиите на серен диоксид, азотен диоксид/азотни оксиди, фини прахови частици, олово, бензен и въглероден оксид освен методиките по точки 1 и 2 могат да бъдат използвани и други подходящи методики, утвърдени в световната практика. Такива подходящи методики следва да се използват за дисперсионно моделиране на емисиите от плоски неорганизиран източници.

Приложение № 12

към чл. 20

Условия за класификация и разполагане на ПМ за оценка нивата на озон

I. Условия за разполагане на постоянните ПМ в макромашаб

Таблица 20

Вид на ПМ	Цел на измерванията	Представителност (1)	Условия за разполагане в макромашаб
1	2	3	4
Градски фон	Опазване на човешкото здраве: оценка експозицията на озон на градското население, т.е. там, където гъстотата на населението и нивата на озон са относително високи и представителни	на Няколко квадратни километра на населението и нивата на озон са относително високи и представителни	Да се избягва влиянието на локални емисии от превозни средства, бензиностанции и др.; Местоположения с добър обмен на въздуха, където могат да се измерят добре смесени нива; Примерни

цялото население

местоположения: в жилищни и търговски райони в градовете, в паркове (далеч от дървета), на големи улици или площади с нисък или никакъв автомобилен трафик, на открити площи за образователни, спортни съоръжения или съоръжения за отдих

Крайградски

Опазване на Няколко десетки На определено човешкото здраве иквadratни километра разстояние от площи с растителността: максимални емисии, оценка на по посока на вятъра, експозицията на озон следвайки основната на населението и посока (посоки) на растителността, вятъра по време на разположени в благоприятни условия покрайнините на за образуване на озон; агломерацията, където е вероятно достигането на най-високи нива на озона, на които пряко или непряко е възможно да бъдат изложени населението и растителността

В места, където населението, чувствителните насаждения или природните екосистеми, разположени във външния пояс на агломерацията, са изложени на високи нива на озон;

Където е уместно, някои крайградски ПМ, също по посока на вятъра откъм площите с максимални емисии, с цел да се определят регионалните фонове нива на озон

Извънградски

Опазване на Подрегионални ПМ се разполагат човешкото здраве иквadratни километра) площи с природни растителността: екосистеми, гори или насаждения; оценка на Представителни за експозицията на нивата на озона, населението, посежите отдалечени от и природните въздействието на екосистеми на нива на непосредствените озон от подрегионален локални емисии, като мащаб например от промишлени

инсталации и пътища;
В открити площи,
но не по върховете на
високите планински
вериги

Извънградски фонов	Опазване човеш- кото здраве расти-телността: оценка експозицията посевите и природните екосистеми на нива на озон от регионален мащаб, както и експозиция населението	на национални/ иконтинентални (от 1000 до 10 000 наквadratни километра) на населението	Регионални/ нивагъстота населението, т.е. природни екосистеми и гори, на разстояние не по-малко от 20 km от градски и промишлени площи и от локални емисии; Да се избягват местоположения с благоприятни местни условия за формиране на близки до повърхността инверсии, а също и върховете на високите планински вериги; Не се препоръчват крайбрежни площадки с добре изразен дневен ветрови цикъл от местен характер
-----------------------	--	--	--

(1) Пунктовете за мониторинг, когато е възможно, следва да са представителни и за сходни райони, които не са в непосредствена близост до тях.

За извънградски и извънградски фонов ПМ разположението по целесъобразност, се съгласува с изискванията за мониторинг от Регламент (ЕО) № 1737/2006 на Комисията от 7 ноември 2006 г. относно определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 2152/2003 на Европейския парламент и на Съвета относно мониторинга на горите в Общността и тяхното взаимодействие с околната среда (OБ L 334, 30.11.2006, стр. 1).

II. Условия за разполагане в микромащаб

Доколкото това е практически възможно, се спазват условията за разполагане в микромащаб съгласно раздел III от приложение № 6, като се гарантира също така, че устройството за вземане на проби е разположено далеч от източници, като например изпускащите устройства на пещи и инсинератори, и на повече от 10 m от най-близко разположения път, с увеличаване на разстоянието пропорционално на интензитета на транспортния трафик.

III. Документиране и преглед на избора на площадката

Прилагат се процедурите съгласно раздел IV от приложение № 6, като се извършват правилно разглеждане и интерпретиране на данните от мониторинга в контекста на метеорологичните и фотохимичните процеси, повлияващи концентрациите на озон, измервани в съответното местоположение.

Приложение № 13

към чл. 21

I. Минимален брой ПМ за постоянни непрекъснати измервания за оценка на съответствието с краткосрочните целеви норми, дългосрочните целеви норми, информационният и аларменият праг в РОУ, когато тези измервания са единствен източник на информация

Таблица 21

Население (1000)	Агломерации (градски и крайградски райони) (1)	Други райони (крайградски и извънградски) (1)	Извънградски и фонови райони
< 250	-	1	1 ПМ/50 000 km ² като средна плътност за всички райони в страната (2)
< 500	1	2	
< 1000	2	2	
< 1500	3	3	
< 2000	3	4	
< 2750	4	5	
< 3750	5	6	
> 3750	1 допълнителен ПМ на 2 милиона жители	1 допълнителен ПМ на 2 милиона жители	

(1) Най-малко 1 ПМ в крайградски райони, където има вероятност от най-високи стойности за експозиция на населението. В агломерациите най-малко 50 % от ПМ се разполагат в крайградски райони.

(2) За сложен терен се препоръчва 1 ПМ на 25 000 km².

II. Минимален брой ПМ за постоянни измервания в РОУ, където ДЦН са постигнати

1. Броят на ПМ за измерване на нивата на озон в съчетание с други средства за допълнителна оценка, като дисперсионно моделиране на КАВ и измервания на азотния диоксид в същите ПМ, трябва да е достатъчен за изследване на тенденциите при замърсяване с озон и адекватна проверка на съответствието с ДЦН.

2. Броят на ПМ, разположени в агломерациите и останалите райони, може да бъде намален до една трета от броя, посочен в раздел I.

3. Където информацията от ПМ е единственият източник на информация, се запазва най-малко един ПМ.

4. В РОУ без нито един ПМ за определяне на нивата на озон следва да се извърши координиране на получените с допълнителни средства резултати с резултатите от измерванията от ПМ в съседните РОУ, което да осигурява адекватна оценка на концентрациите на озон спрямо ДЦН.

5. Броят на ПМ в извънградските фонови райони е не по-малко от 1 на 100 000 km².

Приложение № 14

към чл. 26

I. Цели

1. Главните цели на тези измервания са:

- да се анализира тенденцията при веществата прекурсори на озон;
- да се провери ефективността на стратегиите за намаляване на емисиите;
- да се провери състоятелността на инвентаризацията на емисиите;
- да се определи зависимостта на концентрациите на озон от източниците на емисии на прекурсори на озон.

2. Допълнителна цел е по-доброто разбиране на процесите на образуване на озон и дисперсията на неговите прекурсори, включително осигуряване възможността за прилагане на подходящи фотохимични модели, разработени за целта.

II. Прекурсори на озон, нивата на които следва да бъдат измервани

1. Измерването на прекурсорите на озон трябва да включва най-малко азотните оксиди (NO и NO₂) и подходящи летливи органични съединения (ЛОС).

2. Списък на препоръчаните за измерване ЛОС, които да бъдат определяни количествено:

Таблица 22

	1-Бутен	Изопрен	Етил бензен
Етан	транс-2-Бутен	n-Хексан	m+p-Ксилен
Етилен	цис-2-Бутен	i-Хексан	o-Ксилен
Ацетилен	1,3-Бугадиен	n-Хептан	1,2,4-Триметил бензен
Пропан	n-Пентан	n-Октан	1,2,3-Триметил бензен
Пропилен	i-Пентан	i-Октан	1,3,5-Триметил бензен
n-Бутан	1-Пентен	Бензен	Формалдехид
i-Бутан	2-Пентен	Толуен	Общи неметанови въглеводороди

3. Измерванията следва да бъдат правени по-специално в градски или крайградски райони от които и да е ПМ, изграден в съответствие с изискванията на тази наредба и който е подходящ за изпълнение на целите, посочени в раздел I.

Приложение № 15

към чл. 34, ал. 1, чл. 38, ал. 1

и чл. 40, ал. 2

Съдържание на програмите за подобряване на КАВ

I. Съдържание на програмите за подобряване на КАВ

1. Локализация на наднорменото замърсяване: район; град (карта); ПМ (карта, географски координати).

2. Обща информация: тип на района (градски, промишлен или извънградски район); оценка на замърсената територия (km²) и население, експонирано на замърсяването; полезни климатични данни; подходящи топографски данни; достатъчна информация за типа цели, изискващи опазване в района.

3. Отговорни органи: имена и адреси на лицата, отговорни за разработването и изпълнението на плановете за подобряване.

4. Характер и оценка на замърсяването: концентрации, наблюдавани през предходни години (преди прилагането на мерките за подобряване); концентрации, измерени от началото на проекта; методи, използвани за оценката.

5. Произход на замърсяването: списък на главните източници на емисии,

причинители на замърсяването (карта); общо количество на емисиите от тези източници (тона/година); информация за замърсяването от други райони.

6. Анализ на ситуацията: описание на факторите, които са причината за нарушеното КАВ (пренос на замърсители, включително трансграничен, образуване на вторични замърсители и т.н.); информация за възможните мерки за подобряване на КАВ.

7. Информация за мерките или проектите за подобряване на КАВ, прилагани и реализирани преди влизането в сила на тази наредба: местни, регионални, национални, международни мерки; наблюдавани ефекти от тези мерки.

8. Информация за мерките или проектите за подобряване на КАВ, приети след влизане в сила на тази наредба: изготвяне на списък и описание на всички мерки, определени в съответните проекти; график за изпълнението им; оценка на очакваното подобрене на КАВ и на продължителността на периода, необходим за постигане на установените норми.

9. Информация за мерките или проектите, които са планирани или се проучват с дългосрочна перспектива.

10. Списък на публикациите, документите, проучванията и т.н., използвани за допълване на информацията.

II. Съдържание на програмите за подобряване на КАВ в случаите на удължаване на крайните срокове за постигане на съответствие с нормите за нивата на азотен диоксид, бензен и ФПЧ10

1. Цялата информация, предвидена съгласно раздел I.

2. Информация относно етапа на изпълнение на следните директиви:

2.1. Директива 70/220/ЕИО на Съвета от 20 март 1970 г. за сближаване на законодателствата на държавите членки относно мерките, които трябва да бъдат предприети срещу замърсяването на въздуха от газовете на двигателите на моторните превозни средства (1);

2.2. Директива 94/63/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно ограничаването на емисиите на летливи органични съединения (ЛОС), изпускани при съхранението и превоза на бензини от терминали до бензиностанции (2);

2.3. Директива 2008/1/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 януари 2008 г. за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (3);

2.4. Директива 97/68/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 1997 г. за сближаване законодателствата на държавите членки във връзка с мерките за ограничаване емисиите на газообразни и прахообразни замърсители от двигатели с вътрешно горене, инсталирани в извънпътна подвижна техника (4);

2.5. Директива 98/70/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 1998 г. относно качеството на бензиновите и дизеловите горива (5);

2.6. Директива 1999/13/ЕО на Съвета от 11 март 1999 г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения, дължащи се на употребата на органични разтворители в определени дейности и инсталации (6);

2.7. Директива 1999/32/ЕО на Съвета от 26 април 1999 г. относно намаляването на съдържанието на сяра в определени течни горива (7);

2.8. Директива 2000/76/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 декември 2000 г. относно изгарянето на отпадъците (8);

2.9. Директива 2001/80/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2001 г. за ограничаване на емисиите на определени замърсители във въздуха, изпускани от големи горивни инсталации;

2.10. Директива 2001/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2001 г. относно националните тавани за емисии на някои атмосферни замърсители;

2.11. Директива 2004/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно намаляването на емисиите от летливи органични съединения, които се дължат на използването на органични разтворители в някои лакове и бои и в продукти за пребоядисване на превозните средства (9);

2.12. Директива 2005/33/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2005 г. за изменение на Директива 1999/32/ЕО по отношение съдържанието на сяра в корабните горива (10);

2.13. Директива 2005/55/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 септември 2005 г. за сближаване на законодателствата на държавите

членки относно мерките, които трябва да се предприемат срещу емисиите на газообразни и механични замърсители от дизелови двигатели, използвани в превозните средства, и емисиите на газообразни замърсители от бензинови двигатели, зареждани с гориво от природен газ или втечен нефтен газ, използвани в превозните средства (11);

2.14. Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2006 г. относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги (12).

---

(1) ОВ L 76, 6.4.1970 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Директива 2006/96/ЕО (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 81).

(2) ОВ L 365, 31.12.1994 г., стр. 24. Директива, изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003 (ОВ L 284, 31.10.2003 г., стр. 1).

(3) ОВ L 24, 29.1.2008 г., стр. 8.

(4) ОВ L 59, 27.2.1998 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Директива 2006/105/ЕО.

(5) ОВ L 350, 28.12.1998 г., стр. 58. Директива, изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003.

(6) ОВ L 85, 29.3.1999 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Директива 2004/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 87).

(7) ОВ L 121, 11.5.1999 г., стр. 13. Директива, последно изменена с Директива 2005/33/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 191, 22.7.2005 г., стр. 59).

(8) ОВ L 332, 28.12.2000 г., стр. 91.

(9) ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 87.

(10) ОВ L 191, 22.7.2005 г., стр. 59.

(11) ОВ L 275, 20.10.2005 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Регламент (ЕО) № 715/2007 (ОВ L 171, 29.6.2007 г., стр. 1).

(12) ОВ L 114, 27.4.2006 г., стр. 64.

3. Информация за всички мерки за намаляване на замърсяването на атмосферния въздух, обсъждани на съответното местно, регионално или национално ниво за изпълнение с оглед подобряване на КАВ, включително:

3.1. ограничаване на емисиите от неподвижни източници чрез снабдяването на горивни източници с термична мощност от 0,5 до 50 MW (включително на биомаса) с оборудване за намаляване на емисиите на вредни вещества или чрез тяхната подмяна;

3.2. ограничаване на емисиите от превозни средства чрез последващо монтиране на оборудване за намаляване на емисиите; следва да се обмисли въвеждането на икономически стимули за ускоряване на привеждането в съответствие;

3.3. възлагане на обществени поръчки от публичния сектор съгласно наръчника за обществените поръчки в областта на опазването на околната среда, за пътнотранспортни средства, горива и горивни инсталации за ограничаване на емисиите, включително закупуване на: нови превозни средства, вкл. превозни средства с ниски нива на емисии; транспортни услуги, използващи по-малко замърсяващи превозни средства; горивни инсталации с ниски нива на емисии; нискоемисионни горива, предназначени за неподвижни и подвижни източници;

3.4. мерки за ограничаване на емисиите от подвижни източници чрез организация и регулиране на движението на превозните средства (включително такси за избягване на задръстванията, диференцирани такси за паркиране или други икономически стимули; установяване на зони с ниски нива на емисии);

3.5. мерки за насърчаване преминаването към по-малко замърсяващи превозни средства;

3.6. гарантиране употребата на нискоемисионни горива в неподвижните и подвижните източници;

3.7. мерки за ограничаване замърсяването на атмосферния въздух чрез издаването на разрешителни съгласно Директива 2008/1/ЕО, чрез програмата за прилагане на Директива 2001/80/ЕО и чрез използване на икономически инструменти, като данъци, такси или търговия с квоти за емисии;

3.8. при необходимост мерки за опазване здравето на децата или на други чувствителни групи от населението.

Приложение № 16

към чл. 4, ал. 2, чл. 8, ал. 2,
чл. 43 и 44

Информация, предоставяна на обществеността

I. Данните за концентрациите на замърсителите в атмосферния въздух се представят като средни стойности в зависимост от установения период на осредняване за тях.

II. Информацията трябва да съдържа като минимум нивата, превишаващи установените норми за съответния замърсител, целевите норми, алармените прагове и информационния праг за озон. Информацията също така следва да съдържа и кратка оценка относно целите за качество на въздуха и необходимата информация относно последиците за здравето или където е уместно, за растителността.

III. Информацията за концентрациите в атмосферния въздух на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ (най-малко ФПЧ10), озон и въглероден оксид се актуализира ежедневно, а когато е възможно - и на всеки час.

Информацията за концентрациите в атмосферния въздух на олово и бензен, предоставена като средна стойност за последните 12 месеца, се актуализира веднъж на 3 месеца или всеки месец, когато е възможно.

IV. При установено или прогнозирано превишаване на установените алармени прагове, както и на информационните прагове, своевременно се предоставят следните данни:

1. Информация за наблюдаваното превишаване:

- местонахождение на района с превишаването;
- вид превишен праг (информационен или алармен);
- начален час и продължителност на превишаването;
- най-висока средночасова стойност; за озона и най-висока 8-часова средна стойност.

2. Прогнози за оставащата част от деня и следващите дни:

- географски район на очакваните превишения на информационния и/или алармения праг;
- очаквани промени в нивата на замърсяване (понижение, стабилизиране или повишение), както и причините за тези промени.

3. Информация за типа на засегнатото население, възможни здравни последствия и препоръчително поведение:

- информация за чувствителните групи от населението;
- описание на вероятните симптоми;
- препоръчителни предпазни мерки, които следва да се вземат от засегнатото население;
- източници на допълнителна информация.

4. Информация за превантивните действия за ограничаване на замърсяването и/или излагането на него: посочване на основните сектори, източници на замърсяване; препоръки за действия с цел ограничаване на емисиите.

Приложение № 17

към чл. 49, ал. 1, т. 6

Информация за превишенията на нормите и информационния и/или алармения праг за озон

В таблицата по-долу са посочени видът и количеството на информацията, която се изпраща до Европейската комисия след изготвянето ѝ от ИАОС.

Норма/праг	Вид на ПМ	Ниво	Време за събиране/осредняване на данните	Предварителни данни за всеки месец от април до септември	Докладване за всяка година
1	2	3	4	5	6
Праг за информирание на населението	Всеки	180 µg/m ³	1 час	- за всеки ден превишения: дата, часове общо: наобщо	- за всеки ден с превишения: дата, наобщо

				превишаване, максималните измерени едночасови стойности за озон и азотен диоксид, когато се изискват; – максималната месечна едночасова стойност за озон	часове на превишаване, максималните стойности за озон и азотен диоксид, когато се изискват
Праг за предупреждение на населението	Всеки ден	240 µg/m ³	1 час	– за всеки ден превишения: дата, часове превишаване, максималните измерени едночасови стойности за озон и азотен диоксид, когато се изискват	– за всеки ден с превишения: дата, часове на превишаване, максималните измерени едночасови стойности за озон и азотен диоксид, когато се изискват
Норма за опазване на човешкото здраве	Всеки ден	120 µg/m ³	8 часа	– за всеки ден превишения: дата, максималната измерена 8-часова средна стойност в рамките на денонощието(2)	– за всеки ден с превишения: дата, максималната измерена 8-часова средна стойност в рамките на денонощието(2)
Норма за опазване на растителността	Крайградски Извънградски Извънградски фонов	AOT40(1) = 6000 µg/m ³	1 час, с натрупване от май до юли		Стойност
Норма за опазване на	Крайградски	AOT40(1) = 2000 µg/m ³	1 час, с натрупване от		Стойност

горите	Извънградски Извънградски фон		април до септември		
Материали	Всеки	40 µg/m ³	1 година		Стойност

(1) Виж определението за АОТ40 в раздел I на приложение № 3.

(2) Максималната осемчасова средна стойност в рамките на денонощието се определя съгласно раздел II на приложение № 3 (виж бележка 2 към таблица 5).

2. Като част от годишните доклади се представят и следните данни:

2.1. за озон, азотен диоксид, азотни оксиди и сумата от озон и азотен диоксид (сумирани като ppb и изразени като µg/m³ озон) – максималната измерена стойност, 99,9-ият, 98-ият и 50-ият перцентил, средногодишната стойност и броят на валидните данни от почасовите серии;

2.2. максималната измерена осемчасова средна стойност, 98-ият и 50-ият перцентил и средногодишната стойност от максималните осемчасови средни стойности в рамките на дадено денонощие.

Данните, предоставяни в месечните доклади, са предварителни и следва да се актуализират, ако е необходимо, при следващо подаване на информация.

Перцентилите следва да се изчисляват по метода, определен в приложение № 4 на [Наредба № 7 от 1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух](#).